

Jaarverslag 2023

Vastgesteld in de bestuursvergadering van 13 juni 2024

Stichting Cultuurforum Aardenburg

Correspondentieadres:

Brouwerijstraat 8
4527 BW Aardenburg
+31 (0)117 491571

IBAN: NL47 RABO 0133 3700 38

KvK 58954058

BTW nr. NL853252701B02

Bezoekadres:

Sint Bavostraat 3
4527 CJ Aardenburg

www.cultuurforumaardenburg.nl

info@cultuurforumaardenburg.nl

Inhoud	1
Inleiding	6
2. Governance Code Cultuur.....	7
3. Diversiteit en Inclusie.	7
4. Ethische Code	7
5. Verbouwing	7
5.1. Overleg gemeente Sluis – stichting Cultuurforum Aardenburg.....	7
5.2. Overleg officiële opening museum.....	8
6. Bestuur	8
6.1 Bestuurssamenstelling per 31 december 2023.....	8
Herbenoeming W. Westphaal.....	8
6.2 Nevenfuncties.....	8
6.3 Bestuursvergaderingen.....	9
6.4 Opleidingen	9
6.5 Informatieve bijeenkomsten	10
7. Directie	10
7.1 Bestuur- directie	10
7.2 Mandatering directie.....	10
8. Conservator	11
9.0 Collectie	11
9.1 Collectieregistratie.....	11
9.1 Aanpassingen aan de Romeinse tentoonstelling.....	11
9.2 Schenkingen	11
9.3 Onderzoek naar de eigen collectie	12
9.4 Het stimuleren van Archeologisch onderzoek in Aardenburg.....	12
9.5 Onderzoek door externe partijen	12
10. wisseltentoonstellingen.....	13
10.1 Heemkundige Kring West Zeeuws-Vlaanderen 2023	13
11. Vrijwilligers	13
11.1 Medezeggenschap.....	13
11.2 Vrijwilligersbijeenkomsten.....	14
11.3 Uitleen van vrijwilligers aan museum Het Belfort in Sluis.....	14
12. Het Gidsengilde Aardenburg	14
13. Museale samenwerking.....	15
13.1 De Vereniging Musea West Zeeuws-Vlaanderen (VMWZV).....	16
13.1.1 Tijdsbesteding van de medewerker van het Cultuurforum voor de VMWZV	16

13.2 Het Romeins Archeologisch Museum (RAM) in Oudenburg	16
13.3 Museum het Bolwerk in IJzendijke	16
14. Implementatie museumnorm	16
14.1 Het voeren van de museumjaarkaart	17
15. Toeristisch informatiepunt.....	17
15.1 Informatiezuil.....	17
15.2 zichtbaarheid binnen Aardenburg.....	17
16. Cultuureducatie en scholingsplannen	17
16.1 Reizen in de Tijd.....	18
16.2 Maatschappelijke stagiaires	18
16.3 Lokale scholen	18
16.4 Vlaamse scholen.....	19
16.3.1 Het Onze Lieve Vrouwe College Brugge	19
16.3.2 Plattelandsklassen van de Boerekreek	19
16.3.3 Het aantrekken van scholen uit het Vlaams secundair onderwijs	19
17. Publieksactiviteiten en -evenementen.....	19
17.1 Gastheerschap: Uit in de Zwinstreek.....	19
17.2 Cultuursmakers.....	20
17.3 Cultuurhistorische activiteiten in Aardenburg georganiseerd door derden	20
17.3.1 Samenwerken met het Bach-Comité Aardenburg.....	20
17.4 Nationaal georiënteerde evenementen	20
17.4.1 Open Monumentendag 2023	20
18. Samenwerkingsverbanden maatschappelijke organisaties.....	21
18.1 Mobiliteitscentrum Zeeland (MCZ)	21
18.2 Lentewerk.....	21
18.3 Dethon detachering.....	22
18.4 Gratis toegang voor statushouders uit Aardenburg	22
18.5 Nederlandse les in het museum voor statushouders uit Aardenburg	22
19. Ontwikkelen inrichtingsplan voor de eerste verdieping.....	22
20. Bezoekersaantallen.....	23
.....	25
20.1 Museumjaarkaart	25
21. Praktische zaken	25
21.1 De museumwinkel	25
21.2 Website en WooCommerce.....	25
21.2.1 Kunstenfestival en online ticketverkoop.....	25

21.3 Marketing en communicatie.....	26
21.3.1 Nieuwsbrieven.....	26
21.4 Samenwerking met Stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen.....	26
22. Financiën	26
22.1 Risico's	26
22.2 Rekening 2023	27
Bijlage I Nevenfuncties bestuur.....	28
Bijlage II Balans.....	29

Inleiding

In West-Zeeuws-Vlaanderen ligt een verborgen parel van Nederland: de eeuwenoude stad Aardenburg. De Romeinen wisten de plek al te vinden en bouwden er een castellum op een hoger gelegen zandrug. 7 Eeuwen later stichtten monniken van de St. Baafsabdij te Gent op diezelfde plek een kerk. In de middeleeuwen kende Aardenburg een grote bloei dankzij de lakenhandel. Het was niet alleen een officiële Hanzestad, maar gedurende korte periodes ook stapelplaats van de Duitse Hanze. Aardenburg profiteerde van de verbinding met de zee dankzij de Zwingel. Na 1500 raakte de stad meer en meer in verval. In 1604 zorgde Prins Maurits voor een opleving van Aardenburg. Hij lijfde het in en liet een nieuwe vesting bouwen. In het Rampjaar 1672 wisten de dappere inwoners van Aardenburg de Fransen zelfs buiten de poorten van de stad te houden. Tijdens de Belgische opstand koos het de zijde van Nederland. In het najaar van 1944 heeft de stad bij de bevrijding van de Duitsers enorm veel schade geleden door beschietingen van de geallieerden. Koningin Wilhelmina is getuige geweest van de verwoestingen toen ze na de bevrijding van het zuiden voor het eerst weer voet op Nederlandse bodem zette in Eede, een kern in de toenmalige gemeente Aardenburg. Na de oorlog zijn bij de restauratie van de in puin geschoten St. Baafskerk belangwekkende archeologische vondsten gedaan die de aanzet hebben gegeven tot verder bodemonderzoek. Sedertdien is er heel veel archeologisch onderzoek verricht. De stad is nog steeds één grote archeologische vindplaats.

Aardenburg verdient als één van de oudste steden van Zeeland meer aandacht. Niet alleen de inwoners, maar ook de gemeente en de provincie zijn deze mening toegedaan. Met subsidies van onder andere het Europese Leaderfonds is daarom door de gemeente Sluis een nieuw museum gerealiseerd. Ontwerpbureau Bailleul uit Gent heeft de Romeinse afdeling gerealiseerd en op moment van schrijven worden de laatste werkzaamheden rondom de tentoonstelling afgerond. In 2023 zijn de bouwkundige voorbereidingen voor een middeleeuwse afdeling op de verdieping van het gebouw verder uitgewerkt. Er is daarnaast een begin gemaakt met het uitwerken van een verhaallijn voor de middeleeuwse afdeling door lokale historicus André Bauwens en conservator Dante de Ruijscher. De middeleeuwse tentoonstelling zal gebaseerd worden op het laatste wetenschappelijk onderzoek dat door Dante momenteel wordt uitgewerkt in zijn doctoraatsonderzoek naar Middeleeuws Aardenburg. Naar verwachting zal Dante het onderzoek begin 2024 afronden en kunnen de werkzaamheden omtrent de middeleeuwse afdeling verder opgepakt worden. Ook is er een werkgroep voor fondsenwerving in het leven geroepen om de benodigde gelden voor de financiering van de middeleeuwse afdeling bijeen te brengen. De te tonen objecten zijn archeologische vondsten uit Aardenburg en omgeving, die in bruikleen worden gegeven door Erfgoed Zeeland.

Het nieuwe Museum Aardenburg is gevestigd pal naast de prachtige St. Baafskerk, de oudste kerk van Zeeland. De synergie tussen museum en kerk zal naar verwachting veel meerwaarde bieden en extra bezoekers gaan trekken. Het museum krijgt een toeristisch informatiepunt en vanuit het museum zullen onder andere stadswandelingen langs de Romeinse vindplaatsen worden georganiseerd. Maar naast een programma voor toeristen heeft het museum ook veel in petto voor de inwoners van Aardenburg. In de ontvangstruimte is iedereen welkom voor een kopje koffie en in een multifunctionele ruimte zullen lezingen,

workshops, filmvertoningen en wisseltentoonstellingen worden gehouden. Veel inwoners zullen bovendien als vrijwilliger het museum mede vorm gaan geven.

2. Governance Code Cultuur.

De Stichting Cultuurforum Aardenburg past de principes van de Governance Code Cultuur toe. In de volgende hoofdstukken worden naast algemene zaken de toepassing van de verschillende principes nader toegelicht.

3. Diversiteit en Inclusie.

De visie diversiteit en inclusie is opgesteld en wordt in de praktijk toegepast. Op de algemene vrijwilligersbijeenkomsten wordt de visie bij herhaling toegelicht door de voorzitter van het bestuur. De visie heeft ertoe geleid dat het huidige vrijwilligers- en medewerkersbestand bestaat uit een diverse groep mensen die een afspiegeling vormen van de huidige West-Zeeuws-Vlaamse samenleving. De jongste vrijwilliger in de groep is 15 jaar en de oudste 78 jaar.

4. Ethische Code

Voor de organisatie, het beheer van de collectie en presentatie handelt de stichting volgens de uitgangspunten van de Ethische Code Musea en hanteert het museum het motto 'duurzaam exposeren'.

5. Verbouwing

Door de COVID pandemie liepen werkzaamheden rond het klimaatsysteem vertraging op. Onderdelen waren niet leverbaar en aanpassingen hadden niet altijd het gewenste effect.

Tijdens de vertraging is er een lift geïnstalleerd met subsidie van de Provincie Zeeland en de gemeente Sluis. Ook is de vaste tentoonstelling aangepast na advies van de HARG leden (Onderzoekseenheid Historische Archeologie van Noordwest-Europa) van de Universiteit Gent.

Op de zolderverdieping is gewerkt aan de opslag- en kantoorruimte.

5.1. Overleg gemeente Sluis – stichting Cultuurforum Aardenburg

Maandelijks werd overleg gevoerd met de gemeente over de bouwkundige voortgang en museale zaken. Vaste gesprekpartners waren:

- Burgermeester M. Vermue;
- Wethouder dhr. C. Liefing, portefeuillehouder cultuur;
- P. Keijmel, projectleider gemeente Sluis;
- B. Groosman- Goedegebuur. Team Beleid/Kunst en Cultuur gemeente Sluis;
- Bestuursleden Cultuurforum Aardenburg Wim Westphaal en Steve Martin;
- Werknemer Cultuurforum Aardenburg, Jill Schelleman.

De groep werd, afhankelijk van de agenda, uitgebreid met andere bestuursleden en/of deskundigen.

5.2. Overleg officiële opening museum

Driemaandelijks wordt overleg gevoerd met de gemeente over de officiële opening van het museum en over de inrichting van het terrein tussen de kerk en het museum. Besloten werd om de officiële opening van het museum uit te stellen naar het voorjaar van 2024. De werkzaamheden rondom de Sint-Baafskerk en de ingang van het museum lenen zich niet voor een feestelijke opening.

6. Bestuur

Het stichtingsbestuur bestaat uit negen leden. Het dagelijks bestuur bestaat uit voorzitter, secretaris en penningmeester.

Stichting Cultuurforum Aardenburg werd in de loop van 2021 door de gemeente aangewezen als beheerder en exploitant van het nieuwe Museum Aardenburg. Hiervoor zijn een huurovereenkomst en een privatiseringsovereenkomst gesloten.

6.1 Bestuurssamenstelling per 31 december 2023

	Datum	Uittredend	Herbenoeming	Uittredend
Dhr. S.H. Martin	20-11-20	20-11-22	09-02-2023	20-11-2026
Mw. A.M. Boeije	26-11-20	26-11-24		
Dhr. W.F. Westphaal	07-10-13	07-10-22	06-10-2022	07-10-2026
Dhr. D.M. de Pooter	26-11-20	20-11-23	12-10-2023	20-11-2027
Dhr. A.R. Bauwens	19-04-21	19-04-23	13-04-2023	19-04-2027
Mw. M.T. van Nieuwkoop	26-11-20	19-04-23	13-04-2023	19-04-2027
Mw. D. Bakkers	26-11-20	26-11-24	12-10-2023	26-11-2027
Dhr. A. Groosman	19-04-21	19-04-25		
Dhr. W. de Stigter	26-11-20	26-11-22	09-02-2023	26-11-2026

Herbenoeming W. Westphaal

Dhr. W. Westphaal, benoemt 7 oktober 2013, was formeel uittredend op 7 oktober 2022 en komt formeel niet meer in aanmerking voor herbenoeming. Overwogen werd dat herbenoeming wenselijk is omdat de stichting nog geen kans heeft gehad normaal te functioneren en Wim Westphaal een essentiële rol heeft bij de bouw en inrichting van het museum, de bedrijfsvoering en continuïteit daarvan. De herbenoeming van Wim Westphaal wordt ook verdedigd met het argument dat hij na zijn aantreden in 2013 voornamelijk heeft gefunctioneerd als 'oppasser' van een slapende stichting.

6.2 Nevenfuncties

In bijlage 1 worden de nevenfuncties van de bestuursleden vermeld. Geen van de nevenfuncties leidt tot een belangenconflict met de activiteiten van de stichting.

6.3 Bestuursvergaderingen

In het verslagjaar kwam het bestuur maandelijks bijeen. Vaste agendapunten waren voortgang van de verbouwingwerkzaamheden, de museumregistratie, inrichting, de kwaliteitsnorm en vast te stellen beleidsstukken en procedures.

6.4 Opleidingen

Het museum investeert in personeel en vrijwilligers door het aanbieden van diverse vormen van scholing (intern en extern). In 2023 werden de volgende opleidingen/ cursussen gevolgd.

Cursussen Erfgoed Zeeland	Deelnemers
Rondleiden	J. Schelleman, J. van Ecke, I. Remijn, M. Baele en J. Ruesen
Basisregistratie erfgoedcollecties	J. Schelleman, J. Ruesen, J. Rijckaert en R. van Dierendonck
Impact van stads- en streekmusea	J. Schelleman en W. Westphaal
PR-teksten schrijven	J. Schelleman
Informatieplan schrijven	J. Schelleman
Training Atlantis	J. Schelleman, J. Ruesen
Samen nieuwe vrijwilligers vinden	J. Schelleman en S. Martin

Cursussen Stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen	Deelnemers
Gastvrouw van de Zwinstreek	J. Schelleman
Gebiedssafari	J. Schelleman

Reizen in de Tijd	Deelnemers
Van rondleiden naar begeleiden	J. Schelleman, W. Westphaal, E. de Backere, I. Remijn en W. van Heelsbergen

Erfgoed Academie	Deelnemers
Erfgoed, Economie en Toerisme	J. Schelleman

Erfgoedhuis Zuid-Holland	Deelnemers
Marketing, Free Publicity en Social Media	J. Schelleman, D. van de Wijnckel

Cultuureducatie	Deelnemers
Subsidie aanvragen	S. Martin
Financieringsmix en begroten	S. Martin
Fondsen en subsidies	S. Martin
Marketingplan opstellen	S. Martin
Stichting en codes	S. Martin

101BHV	Deelnemers
BHV cursus	J. Schelleman, S. Martin, W. Westphaal, A. Groosman, D. Bakkers, J. van Ecke, E. de Backere, W. van Heelsbergen, M. Baele, I. Remijn, en T. van Heelsbergen

6.5 Informatieve bijeenkomsten

Bijeenkomst	Deelnemers
Fondsenplein Middelburg	J. Schelleman en S. Martin
Archeologiedagen Velzeke	J. Schelleman, D. de Ruijscher en A. Bauwens
Landschapspark van de Zwinstreek, Damme	J. Schelleman, S. Martin, W. Westphaal en A. Bauwens
Museumvakdagen, Utrecht	J. Schelleman, S. Martin en W. Westphaal
Erfgoedplatform, Middelburg	J. Schelleman en J. Ruesen
Museumregister online bijeenkomst	J. Schelleman en W. Westphaal
Erfgoed Zeeland: Atlantis online bijeenkomst	J. Schelleman
Bridging the North Sea, online bijeenkomst	S. Martin
Zeeuwse Archeologiedagen, Erfgoed Zeeland, Middelburg	J. Schelleman, S. Martin, J. Ruesen, W. van Heelsbergen, I. Remijn
Inspiratie en netwerkmoment Raakvlak, Brugge	J. Schelleman, W. van Heelsbergen en E. de Backere

7. Directie

De dagelijkse leiding van de organisatie is in handen van de directeur. De directeur is aangesteld in een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. De Museum cao is van toepassing.

7.1 Bestuur- directie

Wekelijks is er overleg tussen directeur en leden van het dagelijks bestuur. De agenda van het overleg heeft betrekking op de dagelijkse gang van zaken, voortgang van vastgestelde beleidsplannen, ontwikkelingen, overleg met derden en de agenda van de bestuursvergaderingen. De directeur is in de regel bij de bestuursvergaderingen aanwezig.

7.2 Mandatering directie

Gezien de datum van aanstelling, de introductieperiode en te volgen opleidingen zijn de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de directeur nog niet volledig uitgewerkt. Zo bleef de directe verantwoordelijkheid voor de financiële gang van zaken bij de penningmeester van het bestuur. In verband met de langdurige ziekte van de penningmeester heeft vrijwilliger J. Ruesen tijdelijk de taken van de penningmeester waargenomen en de directeur met de (financiële) administratie ondersteund.

8. Conservator

Dante de Ruijscher (archeoloog) werd als vrijwilliger benoemd tot conservator voor het museum. Momenteel is Dante nog bezig aan zijn doctoraatsonderzoek 'Aardenburg in de Middeleeuwen' aan de universiteit van Gent. Hij zal zijn onderzoek begin 2024 afronden. Zijn onderzoek zal de basis vormen voor de inrichting van de eerste verdieping.

9.0 Collectie

In mei van 2023 waren de omstandigheden in het museum dan eindelijk goed genoeg om de collectie vanuit het depot van Erfgoed Zeeland over te brengen naar het museum. Bij de herinrichting is gekeken naar de meerwaarde van elk object. Stukken die niet bij de huidige tentoonstelling passen of waarvan er meerdere beschikbaar zijn, zijn terug naar het depot van Erfgoed Zeeland gebracht. Archeoloog en vrijwilliger R. van Dierendonck heeft geconstateerd dat e.e.a. nog aangepast dient te worden. Eind 2024/ begin 2025 worden er aanpassingen gedaan naar inzichten van dhr. van Dierendonck.

9.1 Collectieregistratie

Voor de collectieregistratie wordt gebruik gemaakt van het collectieregistratiesysteem Atlantis. Medewerkers en vrijwilligers voeren de collectie en aanverwante data in zodat de collectie voor een groter publiek digitaal toegankelijk wordt. De gegevens worden up to date gebracht met hulp van specialisten zoals professor de Clercq en de HARG van Universiteit Gent. Daarnaast actualiseert archeoloog Robert van Dierendonck de beschrijvingen van de objecten. De basisgegevens zijn op orde gebracht en naar verwachting is het proces eind 2024 afgerond.

9.1 Aanpassingen aan de Romeinse tentoonstelling

Begin 2023 is de De HARG (Onderzoekseenheid Historische Archeologie van Noordwest-Europa, Universiteit Gent) op bezoek geweest om advies te geven over de herinrichting van de Romeinse afdeling van het nieuwe museum. Aan de hand van deze feedback zijn er een aantal aanpassingen aan de Romeinse tentoonstelling verwezenlijkt.

Ook archeoloog Robert van Dierendonck heeft geadviseerd tijdens de herinrichting van het museum en enkele vitrines aangepast. Zo zijn er extra stukken, die bijzonder zijn voor Aardenburg, vanuit het depot van Erfgoed Zeeland naar Aardenburg overgebracht.

Enkele vitrines waar bot en metalen bijeen liggen moeten op advies van de depotbeheerder van Erfgoed Zeeland, nog worden aangepast, omdat bot onder andere klimatologische omstandigheden tentoongesteld moet worden als bijvoorbeeld brons. Naar verwachting is dit midden 2024 gerealiseerd.

9.2 Schenkingen

Het Cultuurforum heeft in 2023 enkele (anonieme) schenkingen ontvangen voor zowel de Romeinse als Middeleeuwse afdeling. De opmerkelijkste waren een anoniem geschonken Romeinse munt en een Middeleeuws tegelfragment met daarop een afbeelding van den vos Reynaerde.

9.3 Onderzoek naar de eigen collectie

Op verzoek van professor Wim de Clercq van Universiteit Gent wordt er op moment van schrijven onderzoek gedaan naar het Herculesbeeld dat momenteel in het museum wordt tentoongesteld. Het beeld is gevonden tijdens opgravingen bij Hof Buize I in Aardenburg. Dergelijke beelden zijn in de ruime regio maar weinig gevonden en er is ook weinig over bekend, waardoor onderzoek mogelijk waardevolle nieuwe inzichten oplevert.

In september van dit jaar is er een Romeinse munt in de brievenbus van het museum gevonden. Omdat verdere informatie ontbreekt, is onderzoek naar de munt en herkomst gestart. De munt blijkt in 261 geslagen in Keulen onder keizer Postumus. Keizer van Bataafse afkomst en keizer van het West-Romeinse rijk in de 3de fase van het castellum. Voor verdere informatie zijn we afhankelijk van de anonieme schenker die tot op heden, na veel aandacht van de lokale pers, nog geen informatie verstrekt heeft.

9.4 Het stimuleren van Archeologisch onderzoek in Aardenburg

Begin 2023 vonden er werkzaamheden plaats aan de riolering in de tuin van de Sint-Baafskerk. Tijdens de werkzaamheden kwamen enkele Middeleeuwse voorwerpen aan het licht die naar het museum zijn gebracht. De werkzaamheden werden uitgevoerd zonder toezicht van een archeoloog waarop de conservator van het museum de officiële instanties heeft ingelicht over de vondsten. Adviesbureau Artefact kwam ter plaatse voor archeologisch onderzoek. De medewerkers en vrijwilligers van het museum werden als burgerwetenschappers betrokken bij het onderzoek. Zij hebben ter ondersteuning van de archeologen scherven verzameld en gezocht naar metalen voorwerpen met een metaaldetector (publieksparticipatie).

Ook waren vertegenwoordigers van Cultuurforum Aardenburg betrokken of aanwezig bij archeologisch onderzoek van Dante de Ruijsscher, bij basisschool Op Dreef. Bij de aanleg van een nieuwe riolering in de Herendreef later in het jaar werden bestaande procedures niet nageleefd. Wanneer men in dit gebied dieper graaft dan 40 cm, wat duidelijk het geval was, moet dit gebeuren onder begeleiding van een archeoloog. Ter bescherming van ons erfgoed heeft de voorzitter van het Cultuurforum burgemeester en wethouders op de hoogte gebracht en gevraagd om alsnog de hulp van specialisten in te schakelen, wat is geschied.

Erfgoed Zeeland werkt aan een project met publieksparticipatie. Het concept idee bestaat uit het onder begeleiding van een archeoloog graven van proefsleuven van een meter doorsnee in de achtertuinen van inwoners van Aardenburg. Op deze manier willen we bij mensen belangstelling en interesse wekken voor archeologisch onderzoek in Aardenburg. Anderzijds willen we de kennis over Romeins Aardenburg vergroten door één grote sleuf op een strategische plek te graven, waar publiek archeologen aan het werk kunnen zien. Gehoopt wordt de locatie het Romeinse grafveld te vinden. In 2024 zal samen met Erfgoed Zeeland en de Provincie Zeeland onderzocht worden een dergelijk project uit te voeren. Wanneer dit mogelijk blijkt kan naar verwachting het project in 2025 plaatsvinden.

9.5 Onderzoek door externe partijen

Het Cultuurforum Aardenburg is testlocatie voor een onderzoek naar het passief bufferen van de luchtvochtigheid in museumvitruines (de methode komt erop neer dat een verzadigde

oplossing van een zout de luchtvochtigheid in een afgesloten ruimte op een constante waarde houdt). Dit is een onderzoek dat wordt georganiseerd door Prof. Dr. Gerhard Eggert uit Stuttgart in Duitsland. Het is de bedoeling om methodes te vinden die milieuvriendelijker en duurzamer exposeren mogelijk maken. De onderzoeken startten in oktober 2023 en worden in september 2024 afgerond. Wanneer de resultaten van de onderzoeken positief zijn, kan ook de werkwijze van het Cultuurforum worden aangepast.

10. wisseltentoonstellingen

Wisseltentoonstellingen zijn van cruciaal belang om herhalingsbezoek te stimuleren en om samenwerkingsverbanden op te zetten binnen en buiten de culturele sector. Daarom brengt het museum tenminste een tijdelijke tentoonstelling per jaar. Dit met als hoofddoel het aantrekken van nieuwe museumbezoekers en het bevorderen van herhalingsbezoek. In het najaar en de winterperiode zal een tijdelijke tentoonstelling met een lokaal (historisch) thema zich richten op lokale/regionale bezoekers.

10.1 Heemkundige Kring West Zeeuws-Vlaanderen 2023

In samenwerking met de Heemkundige kring West Zeeuws-Vlaanderen werd in november 2023 in de multifunctionele zaal van het museum een wisseltentoonstelling ingericht over het werk van persfotograaf Peter Verdurmen. De geschiedenis van West Zeeuws-Vlaanderen in zijn arbeidzame leven van 50 jaar door middel van foto's in beeld gebracht, ondersteund door een boek dat door de Heemkundige Kring West Zeeuws-Vlaanderen is uitgegeven. De boekpresentatie vond plaats in de Sint-Baafskerk waarna genodigden hun boek op konden halen in het museum onder het genot van een drankje.

De tentoonstelling was gratis te bezoeken en de verkoop van het boek 'Omzien' verliep goed.

11. Vrijwilligers

Voor het werven van vrijwilligers hanteert de stichting de handleiding van Movisie en de 6B methode. De werving van vrijwilligers voor het nieuwe museum is ook in 2023 verdergezet.

Er is zowel via online als offlinecommunicatie werk gemaakt van het werven van vrijwilligers. Zo hebben de medewerkers en vrijwilligers flyers verspreid in Aardenburg en aangrenzende dorpen. Ook via de website en sociale mediakanalen is een oproep geplaatst om gastheren en -vrouwen te werven. De offline communicatiecampagne had het meeste resultaat, waaruit blijkt dat onze doelgroep het beste te bereiken is via het verspreiden van huis tot huis reclame.

Directie en bestuur zijn in gesprek gegaan met de kandidaten en hebben een selectie gemaakt. De vrijwilligers zijn gestart en worden ingewerkt. Werkgroepen werden gevormd en taken verdeeld. Regelmatig melden zich nieuwe vrijwilligers.

11.1 Medezeggenschap

Vrijwilligers vormen de basis waarop de organisatie functioneert. Iedere vrijwilliger brengt kennis, ervaring en kwaliteiten mee. Hun inbreng is dan ook enorm belangrijk. Er vindt regelmatig (bijna wekelijks) overleg plaats met betrokken vrijwilligers. Omdat niet elk idee dat wordt aangedragen direct beoordeeld of uitgevoerd kan worden door lopende projecten,

is besloten de ideeën van alle betrokkenen te verzamelen en te documenteren voor evaluatie en/of uitvoering op een later moment. Op deze wijze wordt het museum voor iedereen en door iedereen vormgegeven.

11.2 Vrijwilligersbijeenkomsten

Hoofddoel van de vrijwilligersbijeenkomsten is een gezellig samen zijn en het beter leren kennen van alle betrokken vrijwilligers. Daarnaast maken we van de mogelijkheid gebruik om het beleid toe te lichten en voorgestelde verbeterpunten te bespreken.

Bijeenkomsten hebben plaatsgevonden:

- Op vrijdag 7 april 2023 een algemene vrijwilligersbijeenkomst. Onderwerpen van gesprek waren de opening van het museum en de visie diversiteit & inclusie en de ethische code.
- Op vrijdag 7 juli een algemene vrijwilligersbijeenkomst. Onderwerpen de voortgang omtrent de museumregistratie en de museumaudit die ging plaatsvinden.
- Op vrijdag 14 juli een algemene vrijwilligersbijeenkomst om elkaar beter te leren kennen en ervaringen te delen.
- Op vrijdag 6 oktober werd een algemene vrijwilligersbijeenkomst/BBQ georganiseerd als bedankje voor de inzet van afgelopen maanden. Naast een gezellig samen zijn was er ruimte voor een terugblik, het delen van ervaringen en het maken de plannen voor de toekomst.
- Op vrijdag 20 oktober kwam de groep gastheren en -vrouwen samen om ervaringen te delen en ideeën te bespreken

11.3 Uitleen van vrijwilligers aan museum Het Belfort in Sluis

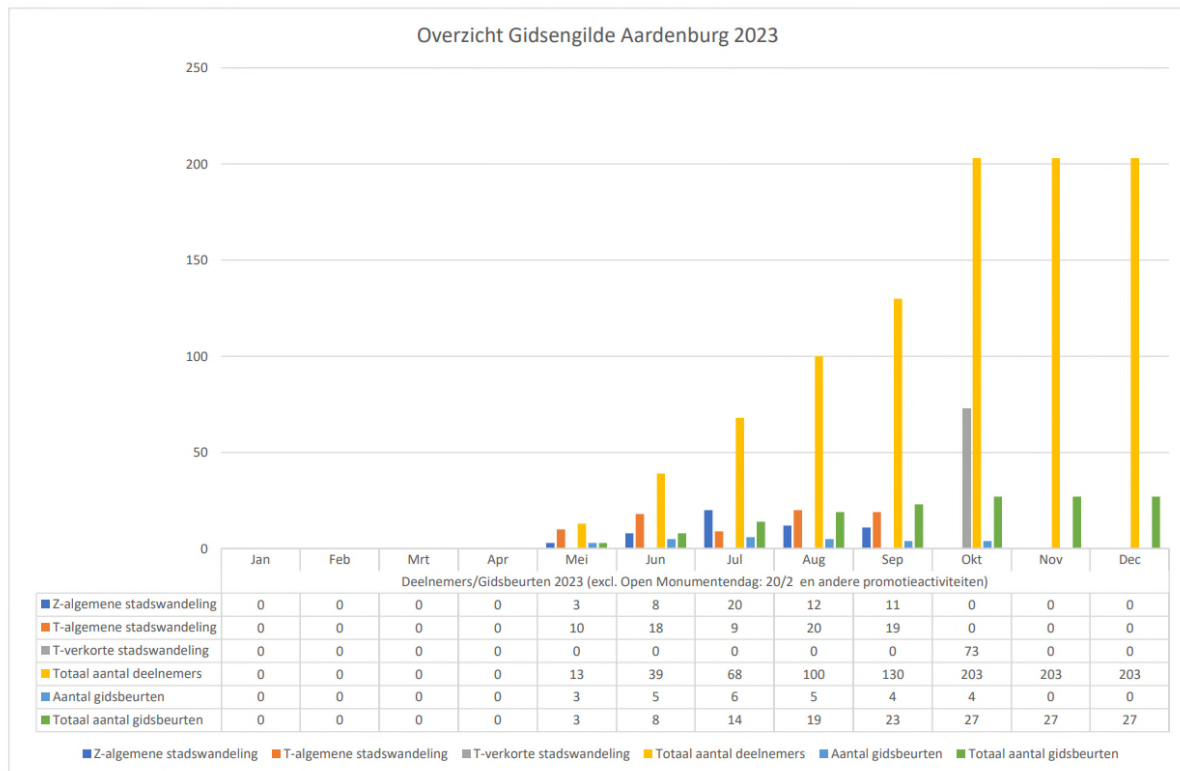
In de winter – periode 1 november tot 31 maart – worden de openingsuren teruggebracht van 13.00 uur tot 17.00 uur, waardoor minder vrijwilligers ingezet kunnen worden voor baliediensten. Een aantal vrijwilligers wordt nu ook ingezet bij museum Het Belfort in het nabijgelegen Sluis Zij werken met hetzelfde kassasysteem en op deze manier kunnen de vrijwilligers van CFA hun vaardigheden bijhouden.

12. Het Gidsengilde Aardenburg

In 2023 heeft het Gidsengilde Aardenburg vastere vorm gekregen. Naast de wekelijkse stadswandelingen op zaterdag zijn er verschillende themawandelingen ontwikkeld. Ook heeft het Gidsengilde een eigen pagina op de website van het Cultuurforum gekregen ter promotie van hun activiteiten.

In mei 2023 zijn de 13 gidsen van het Gidsengilde van start gegaan met de wekelijkse stadswandeling op zaterdag. Aan het einde van het seizoen, in oktober, werden de cijfers geëvalueerd, werden ervaringen gedeeld en gesproken over de richting die men in 2024 op wil. In het jaar 2022 hadden de wandelingen van het Gidsengilde 110 deelnemers. In 2023 is het aantal bijna verdubbeld naar 203 deelnemers.

Cijfers Gidsengilde 2023

Maandelijks overleg tussen vertegenwoordigers van CFA en Het Gidsengilde

Maandelijks vindt er een overleg plaats tussen de vrijwilligers van Het Gidsengilde en vertegenwoordigers bestuurders/ directeur van het Cultuurforum om de voortgang van de lopende projecten te bespreken. Enkele voorbeelden projecten:

- Het organiseren van een netwerkdag voor de Vlaamse Cultuursmakers
- Er wordt samengewerkt op het gebied van educatie. Er is een activiteit ontwikkeld en afgestemd op de behoeften van het onze Lieve Vrouwe College uit Oostende.
- Een stadswandeling in het Engels voor de Zweedse uitwisselingsstudenten van het Lodewijk College in Terneuzen
- Nieuwe wandelroutes werden ontwikkeld voor het toeristisch informatiepunt maar ook themawandelingen die aansluiten bij het thema van het museum. Bijvoorbeeld een stadswandeling over Romeins Aardenburg.
- Het Gidsengilde gaat ter promotie van cultureel Aardenburg met sponsoring van lokale ondernemers in 2024 naar de NEOS-beurs in Gent
- Gidsen hebben de Bhv-cursus en trainingen gevolgd en deelgenomen aan cursussen omtrent rondleiden en educatie.
- De stadsgidsen gaan in 2024 ook in het museum rondleidingen geven.

13. Museale samenwerking

In 2023 heeft het Cultuurforum met verschillende partijen samengewerkt en gaat dit de komende jaren verderzetten.

13.1 De Vereniging Musea West Zeeuws-Vlaanderen (VMWZV)

De VMWZV, die eind 2021 is opgericht door de 4 gecertificeerde musea en 8 gelieerde particuliere initiatieven in West-Zeeuws-Vlaanderen, bundelen hun krachten op gebied van PR en educatie. Bestuurslid Wim Westphaal is gekozen in het bestuur van de vereniging. Ook in 2024 zal de samenwerking verder uitgebouwd worden.

13.1.1 Tijdsbesteding van de medewerker van het Cultuurforum voor de VMWZV

In 2021 zijn met de gemeente Sluis prestatieafspraken gemaakt over de invulling van de functie van de medewerker van het Cultuurforum Aardenburg. De medewerker is op fulltime basis (36 uur per week) in dienst van de stichting en werkt 8 uur in de week voor de VMWZV. Na aftrek van vakantie uren etc. komt dit aantal neer op 6,1 uur netto in de week, 317,2 uur op jaarbasis. In 2023 heeft de medewerker van het Cultuurforum in totaal 348 uur besteed aan werkzaamheden voor de VMWZV en andere musea in West Zeeuws-Vlaanderen.

De werkzaamheden bestaan uit het bijwonen van vergaderingen van de VMWZV en de werkgroepen, verslaglegging, het volgen van cursussen, het bijwonen van bijeenkomsten en netwerkdagen, het maken van promotiemateriaal en andere algemene ondersteunende werkzaamheden.

13.2 Het Romeins Archeologisch Museum (RAM) in Oudenburg

Het RAM in Oudenburg heeft het Cultuurforum benaderd voor een museale samenwerking. In 2024 opent de nieuwe tentoonstelling over Romeins Oudenburg. Voor de opening van deze nieuwe tentoonstelling wil het RAM graag een gezamenlijke activiteit organiseren. Ook is de wens uitgesproken om elkaar in de toekomst te helpen en te versterken op museaal gebied. Gedacht wordt aan het uitwisselen van expertise op het gebied van educatie, het uitwisselen van objecten, gezamenlijke promotie en het uitdenken van gemeenschappelijke acties om ons gezamenlijk Romeins verleden meer onder de aandacht te brengen van het (bredere) publiek.

13.3 Museum het Bolwerk in IJzendijke

Vanaf september 2022 tot de lente van 2023 heeft de museumdirecteur van het Cultuurforum Aardenburg op regelmatige basis ondersteuning verleend in museum Het Bolwerk in IJzendijke bij de digitale collectieregistratie in het programma Atlantis. De ondersteuning kan het beste gezien worden als een meewerkstage om de werkzaamheden omtrent collectieregistratie onder de knie te krijgen. Daarbij is gewerkt met verschillende modules binnen Atlantis.

14. Implementatie museumnorm

Het Museumregister is een register van museale instellingen die aantoonbaar voldoen aan criteria voor een kwalitatief hoogwaardige invulling van de functies van een museum. Deze criteria zijn samengevat in de Museumnorm.

Het beheer van het Museumregister wordt uitgevoerd door de onafhankelijke stichting Museumregister Nederland. Het doel van museumregistratie is het zichtbaar maken, bewaken en verbeteren van de kwaliteit van de Nederlandse musea ten behoeve van het verantwoord beheer van het museale erfgoed in Nederland.

Ook in 2023 zijn er door medewerkers en bestuursleden veel uren gestopt in het corrigeren en samenstellen van de benodigde documenten voor de museumregistratie. Het proces liep vertraging op door een ongelukkige samenloop van omstandigheden, waardoor de datum waarop een audit zou plaatsvinden meerdere malen opgeschoven werd. Uiteindelijk vond dan op zaterdag 22 juli de audit plaats. Met hulp van enkele vrijwilligers en medewerker is het proces doorlopen. De positieve feedback van de auditor deed vermoeden dat Het Cultuurforum de audit met positief resultaat had doorlopen. In november 2023 werden deze vermoedens positief bevestigd met het certificaat en is Het Cultuurforum opgenomen in het Museumregister Nederland.

14.1 Het voeren van de museumjaarkaart

Na het behalen van het certificaat is er contact opgenomen met de Museumvereniging voor het voeren van de Museumkaart. Ook het kassasysteem van leverancier Twelve is aangepast op het voeren van de Museumkaart. Helaas kon de Museumkaart pas vanaf januari 2024 officieel gevoerd worden. Alle bezoekers met de Museumkaart hebben in 2023 gratis toegang verleend gekregen. Dit had negatieve implicaties voor de inkomsten van het museum. De gemeente Sluis heeft toegezegd de financiële verliezen te compenseren.

15. Toeristisch informatiepunt

Voor de ontwikkeling van het toeristisch informatiepunt is het belangrijk dat de gastheren en -dames een opleiding volgen tot gastheer of gastvrouw van de Zwinstreek. In 2023 heeft de directeur van de stichting de opleiding gevolgd en met goed resultaat afgerond, waarmee 1 ster is verdiend voor het museum. In 2024 moeten dit twee sterren worden. In 2024 starten nog 6 vrijwilligers met de cursus.

15.1 Informatiezuil

In samenwerking met Stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen, Recht door Zee en de gemeente Sluis is er een informatiezuil ontwikkeld om de toerist of bezoeker bekend te maken met hetgeen dat onze streek te bieden heeft. De zuil bevat ruimte voor folders en een touchscreen waarop bezoekers de website en activiteitenkalender van Stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen kunnen bedienen.

15.2 zichtbaarheid binnen Aardenburg

Op initiatief van het museum zijn er tijdelijke informatieborden geplaatst in Aardenburg met verwijzing naar het museum en het toeristisch informatiepunt, zodat beide beter gevonden kunnen worden door de toerist en bezoekers. Er is overleg gevoerd met de Gemeente Sluis voor een permanente oplossing. Naar verwachting wordt in 2024 uitvoering gegeven aan het verzoek voor betere wegbewijzing in Aardenburg.

16. Cultuureducatie en scholingsplannen

Het aantrekken van scholen is belangrijk. Voor schoolklassen geldt dat het bezoek moet aansluiten bij het lesprogramma en bij de hoofdlijnen van het Canon van Nederland (www.entoen.nu) en de Canon van Zeeland (www.geschiedeniszeeland.nl). Om zowel scholen uit het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs aan te trekken, worden op maat gemaakte lesbrieven en pakketten samengesteld. De pakketten bieden een dusdanige

inhoud dat een bezoek aan het museum, al dan niet in combinatie met omgevings- en/of streekverkenning, voor scholen, leerkrachten en kinderen een duidelijke meerwaarde heeft. Het actief betrekken van de leerlingen en de beleving voeren hierbij de hoofdtoon.

16.1 Reizen in de Tijd

Cultuur vormt onze identiteit, onze persoonlijke en onze collectieve identiteit. Door stil te staan bij de dingen die we voortbrengen of hebben gemaakt leren we meer over onszelf en anderen. Erfgoed maakt deel uit van ons cultuurofgoed en is een beelddrager van onze identiteit. Een plaats van herinnering, een cultuurhistorisch landschap, een monument of verslag van een ooggetuige geven betekenis aan het verhaal van het verleden.

Cultuuronderwijs geeft leerlingen die handvatten om de betekenis van kunst en cultureel erfgoed te ontdekken en te ervaren. Door het zelf te doen, door het te onderzoeken en achter de dingen te leren kijken.

Kinderen bewust maken dat de omgeving waarin zij opgroeien niet een gegeven is maar het resultaat van tientallen keuzes uit het verleden (positief en negatief). En dat in het heden en in de toekomst steeds nieuwe keuzes worden gemaakt waarin zij een rol gaan spelen.

Reizen in de tijd verbindt basisschool en museum door elf thema's die passen bij elk type basisonderwijs. Voor scholen wordt het hierdoor eenvoudiger om eigen lesstof te verbinden aan museumbezoek. Reizen in de Tijd verbindt op deze manier het museumbezoek aan de onderwijsdoelen.

In 2023 is er door medewerkers en vrijwilligers gewerkt aan een lesbrief voor groep 5 en 6 van de basisschool die past bij het museum. De pilot heeft plaatsgevonden op dinsdag 10 oktober. Hoewel de lesbrief enigszins aangepast dient te worden, hebben de kinderen een leerzame en aangename tijd gehad.

16.2 Maatschappelijke stagiaires

In 2023 hebben er twee maatschappelijke stagiaires, afkomstig van het Zwincollege in Oostburg, meegewerkt achter de schermen van het museum. Eén leerling van het VWO en één leerling vanuit het VMBO. Afhankelijk van hun interesses, kennis en kunde hebben zij passende opdrachten uitgevoerd. Een van de maatschappelijk stagiaires is vrijwilliger geworden in het museum en helpt mee waar nodig.

16.3 Lokale scholen

In 2023 hebben enkele lokale scholen het museum bezocht.

- Zwincollege Oostburg: HAVO, VWO en Klassieke talen
- Basisschool De Zeemeeuw uit Breskens
- Basisschool Op Dreef uit Aardenburg: groep 5 en 6
- Het Lodewijk College uit Terneuzen
- OBS de Berenburcht uit Oostburg

Verder is er een begin gemaakt met het aantrekken van scholen uit de directe omgeving. Geschiedenisdocenten van het Lodewijk College uit Terneuzen hebben een rondleiding door het museum gekregen om te laten zien wat wij leerlingen te bieden hebben. In 2024 worden netwerkactiviteiten voor het aantrekken van lokale scholen verder uitgewerkt.

16.4 Vlaamse scholen

Omdat Aardenburg dichtbij de Vlaamse grens ligt, wordt actief genetwerkt om ook de Vlaamse scholen te stimuleren om een bezoek te brengen aan het museum. Aardenburg heeft immers langer bij Vlaanderen gehoord dan bij Nederland. We hebben dan ook veel gemeenschappelijke historie.

16.3.1 Het Onze Lieve Vrouwe College Brugge

In april 2024 komt het eerste leerjaar van het Onze Lieve Vrouwe College uit Oostende naar Aardenburg in het kader van het vak Latijn. Naast een museumbezoek zullen de kinderen door Aardenburg geleid worden door de gidsen van het Gidsengilde. In samenwerking met het Gidsengilde wordt er een lespakket ontwikkeld dat aansluit bij het lesprogramma van de school. Naar verwachting is het lespakket eind 2023 klaar voor evaluatie door de docente. Het Zwincollege uit Oostburg heeft ingestemd om het lesprogramma te testen in de vorm van een pilot.

16.3.2 Plattelandsklassen van de Boerekreek

Plattelandsklassen vzw¹ organiseert dagexcursies en meerdaagse klasuitstappen en is gespecialiseerd in landbouweducatie. Een bezoek aan het Cultuurforum Aardenburg staat in het vaste aanbod van de vereniging. Tot oktober 2023 zijn er 6 plattelandsklassen op bezoek geweest met een totaal van 120 leerlingen in de leeftijd van 8 tot 14 jaar.

Naast de plattelandsklassen is ook de buitenschoolse kinderopvang uit Maldegem met een twintigtal kinderen op bezoek geweest.

16.3.3 Het aantrekken van scholen uit het Vlaams secundair onderwijs

Er is in 2023 een extra project gestart om Vlaamse scholen uit de regio aan te trekken. Het gaat om scholen uit Maldegem, Eeklo en Knokke. In totaal 16 scholen uit het secundair onderwijs. De scholen werden aangeschreven met een informatiepakket vervolgens werd persoonlijk contact opgenomen. Naar verwachting zullen de eerste resultaten eind 2024 begin 2025 zichtbaar zijn.

17. Publieksactiviteiten en-evenementen

Het museum is zowel trekker voor een aantal kleinschalige interne activiteiten, zoals lezingen, boekpresentaties en koffieconcerten, als grootschalige evenementen in de onmiddellijke omgeving van het museum.

17.1 Gastheerschap: Uit in de Zwinstreek

In het kader van Uit in de Zwinstreek (voorheen Week van de Zwinstreek) is er in samenwerking met het Gidsengilde en een lokale ondernemer een arrangement ontwikkeld. Het arrangement sluit aan bij het thema van de tentoonstelling in het museum, namelijk 'Ontdek Rodanum, de Romeinse Nederzetting in Aardenburg'.

- Museumrondleiding
- Romeinse lunch
- Stadswandeling archeologie en Romeinen in Aardenburg

---

¹ vereniging zonder winstoogmerk

- Workshop Romeinse verzorgingsproducten maken

Het arrangement is ontwikkeld voor volwassenen en kinderen als aanvulling op wat het museum te bieden heeft. Ook werd er met lokale ondernemers samengewerkt. Zij hebben producten en informatie voor de *goodiebag* gesponsord.

De promotie rond Uit in de Zwinstreek werd verzorgd door Stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen en de toeristische dienst van Knokke-Heist.

17.2 Cultuursmakers

Cultuursmakers is een vereniging waar gedreven vrijwilligers met veel plezier culturele activiteiten op touw zetten. Hieruit halen ze energie en voldoening en kunnen ze zich ontplooiën. Cultuursmakers heeft zo'n 150 verschillende groepen in Vlaanderen en Brussel. 'Mensen en cultuur dichterbij elkaar brengen, daar doen we het voor!' is de slogan van de vereniging. Bij de Cultuursmakers kan je samen met anderen cultuur ontdekken, beleven en ervan genieten.

In april 2023 heeft het Cultuurforum Aardenburg een netwerkdag georganiseerd voor de Cultuursmakers. In samenwerking met het Gidsengilde is een route door Aardenburg uitgestippeld en hebben zij alvast een kijkje achter de schermen mogen nemen in het vernieuwde museum. De afsluitende borrel vond plaats in de Sint-Baafskerk waar de nationale voorzitter van de Cultuursmakers de wens heeft uitgesproken voor een blijvende samenwerking tussen de 4 partijen (museum Cultuurforum Aardenburg, Gidsengilde Aardenburg, Sint-Baafskerk Aardenburg en de Vlaamse Cultuursmakers).

In samenwerking met Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen komen de voorzitters van de verschillende afdelingen in 2024 terug voor een netwerkmoment.

17.3 Cultuurhistorische activiteiten in Aardenburg georganiseerd door derden

Het museum speelt binnen het aanbod ook in op de cultuurhistorische activiteiten die worden georganiseerd in Aardenburg door derden, zoals de jaarlijkse Mattheüs Passion en het Kunstenfestival dat om de twee jaar georganiseerd wordt. Het museum is cultuur breed een trekkende en verbindende factor in het culturele leven van Aardenburg.

17.3.1 Samenwerken met het Bach-Comité Aardenburg

In samenwerking met het Bach-Comité Aardenburg is in januari 2023 een winactie georganiseerd. Het Bach-Comité heeft het Cultuurforum concertkaartjes geschonken om te verloten onder de volgers van het Cultuurforum op sociale media.

17.4 Nationaal georiënteerde evenementen

Het museum anticipeert voor het publieksaanbod ook op bestaande nationaal georganiseerde evenementen zoals de Nationale Museumweek, Open Monumentendag, de Maand van de Geschiedenis en de Museumnacht. In 2024 wordt meer aansluiting gezocht.

17.4.1 Open Monumentendag 2023

In het kader van Open Monumentendag heeft het Cultuurforum verschillende activiteiten georganiseerd. Het museum werd op deze dag gratis opengesteld. Daarnaast kon iedere bezoeker op drie verschillende momenten deelnemen aan een gratis rondleiding door het

museum onder leiding van een ervaren gids. Ook het Gidsengilde heeft op twee momenten van de dag gratis stadswandelingen verzorgd.

18. Samenwerkingsverbanden maatschappelijke organisaties

Volgens Siebe Weide, directeur van de Nederlandse Museum Vereniging, hebben musea vijf maatschappelijke waarden: de collectiewaarde, de verbindende waarde, de educatieve waarde, de belevingswaarde en natuurlijk ook de economische waarde. Vijf waarden waarmee musea een bijdrage leveren op tal van maatschappelijke terreinen. Als sector, maar vooral in samenwerkingsverbanden met overheden, onderwijs, media en bedrijfsleven.

Vrijwilligers zorgen voor een sterke sociale binding van het museum met de sociale omgeving. Musea zijn zeer ervaren in het managen en opleiden van vrijwilligers en leveren zo een bijdrage aan opleidingsniveau en werkervaring. Senioren blijven dankzij hun vrijwilligerswerk maatschappelijk actief, terwijl werknemers via dat vrijwilligerswerk in het reguliere arbeidsproces re-integreren.

Ook het Cultuurforum Aardenburg werkt samen met verschillende (lokale) maatschappelijke organisaties om werknemers in West-Zeeuws-Vlaanderen terug aan de slag te helpen in het reguliere arbeidsproces.

18.1 Mobiliteitscentrum Zeeland (MCZ)

Sinds maart 2023 werkt het Cultuurforum Aardenburg samen met MCZ. MCZ doet veel op het gebied van arbeid, waaronder re-integratie. Voor mensen die lang uit het arbeidsproces zijn geweest, zoekt de re-integratiecoach van MCZ-werkstageplekken. Deze werkstageplekken zijn bedoeld om de re-integrant terug voor te bereiden op het dagelijkse leven en het arbeidsproces. Het Cultuurforum biedt werkstageplekken aan om op een laagdrempelige manier mensen terug voor te bereiden op het arbeidsproces en zo een steentje bij te dragen.

18.2 Lentewerk

Lentewerk helpt mensen om stappen te maken richting een (nieuwe) toekomst. Dat kan bijvoorbeeld zijn bij het opnieuw vinden van werk, dat aansluit op hun persoonlijke situatie, vaardigheden en interesses. Zij zoeken samen naar mogelijkheden om bijvoorbeeld weer de regie op te pakken. Kenmerkend voor de aanpak van deze organisatie is de persoonlijke betrokkenheid, de laagdrempelige manier van werken en hun inzet voor een duurzaam toekomstperspectief. *'Doen wat je leuk vindt. Daar draait het om!'* is de slogan van het bedrijf.

De samenwerking met Lentewerk is spontaan ontstaan uit een reactie van een geïnteresseerde op de oproep voor nieuwe vrijwilligers in mei. Een inwoner uit Aardenburg was op zoek naar een werkstageplek en op deze manier is het Cultuurforum in contact gekomen met Lentewerk.

Via deze organisatie start in oktober de eerste re-integrant voor 24 uur in de week. Na deze ervaring moet blijken of en hoe we in 2024 de samenwerking kunnen uitbouwen.

18.3 Dethon detachering

De sociale werkvoorziening Dethon is door de Zeeuws-Vlaamse gemeenten opgericht in 1972. Zo kon de sociale werkvoorziening op dezelfde eenduidige wijze worden georganiseerd in heel Zeeuws-Vlaanderen. Dethon biedt mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt werk aan. Dat doen ze door de talenten van hun werknemers optimaal te ontwikkelen, zodat zij werk kunnen doen dat past bij hun vermogen. Dit doet de Dethon samen met overheden, opdrachtgevers en maatschappelijke partners.

Het Cultuurforum Aardenburg is één van die maatschappelijke partners. Sinds januari 2023 is een medewerker van Dethon gedetacheerd als suppoost voor het museum. Naast de taken van suppoost vervuld de medewerker allerhande hand- en spandiensten. In het hoofdseizoen bleek deze medewerker een waardevolle aanwinst voor het museum. Er is echter te weinig begeleiding beschikbaar tijdens de winteruren wanneer het museum beperkt opengesteld wordt. Daarom werd besloten om het contract per 1 november 'on hold' te zetten met de mogelijkheid dit te hervatten in april 2024.

18.4 Gratis toegang voor statushouders uit Aardenburg

De Griffier van de Sint-Baafskerk en bestuurslid van het Cultuurforum heeft een (gratis) rondleiding geven voor een aantal mensen die in het asielzoekerscentrum in Aardenburg verblijven. Om deze mensen een kans te geven om bekend te worden met de geschiedenis en cultuur van de streek is besloten om ze gratis toegang te verlenen daar zij ook geen financiële middelen hebben om de entree van het museum te betalen. Op deze manier kan het Cultuurforum een positieve impact hebben op de integratie van deze mensen in onze maatschappij.

18.5 Nederlandse les in het museum voor statushouders uit Aardenburg

Een vrijwilliger van het Cultuurforum geeft sinds september 2023 Nederlandse les aan mensen die verblijven in het asielzoekerscentrum in Aardenburg. Op initiatief van deze vrijwilliger wordt de Nederlandse les incidenteel in het museum gegeven. Op deze manier komen asielzoekers in contact met de lokale inwoners en draagt het Cultuurforum bij aan de sociale binding in de streek. Voor 2024 zijn er geen mogelijkheden om hiermee verder te gaan daar het asielzoekerscentrum in Aardenburg wordt opgeheven. Andere sociaalmaatschappelijke projecten, zoals eenzaamheid onder ouderen, kunnen als vervangend project gestart worden.

19. Ontwikkelen inrichtingsplan voor de eerste verdieping

In het archeologisch museum gaat momenteel alle aandacht uit naar Romeins Aardenburg. Maar Aardenburg was niet alleen in de Romeinse tijd een belangrijke plaats. In de Middeleeuwen maakte Aardenburg deel uit van een van de belangrijkste economische centra in West-Europa vergelijkbaar met bijvoorbeeld onze Randstad waar alle belangrijke bestuurlijke, economische en culturele activiteiten geconcentreerd zijn. In een tijd dat Amsterdam nauwelijks meer was dan een verzameling boerderijen was Aardenburg een stad van betekenis. Het had een haven en een halle. De stad was lid van de Duitse Hanze, de belangrijkste handelsorganisatie van Noordwest-Europa. Er werd gehandeld in wol en wollen stoffen en tal van andere producten. Duitsers, Britten, Spanjaarden en Italianen kon je in

Aardenburg ontmoeten. Lui die er zaken kwamen doen. Maar niet alleen handelaren bezochten Aardenburg. Ook graven van Vlaanderen, hertogen van Bourgondië en Engelse koningen zag je in Aardenburg. Zij gingen er ter bedevaart. Aardenburg was toentertijd een belangrijke bedevaartsplaats waar de maagd Maria vereerd werd.

Het bestuur van het museum heeft dan ook het plan opgevat om op de bovenverdieping aandacht te besteden aan het middeleeuwse verleden van Aardenburg. Een werkgroep bestaande uit de museumdirecteur en historica Jill Schelleman, museumconservator en archeoloog Dante de Ruijscher en bestuurslid en historicus André Bauwens, onderzoeken het verhaal van Aardenburg vanaf circa 300 tot het uitbreken van de opstand tegen Spanje in 1568. Aangezien de ruimte aanzienlijk kleiner is dan de benedenverdieping en er heel wat getoond moet worden, is dit een puzzel die nog niet gelegd is. Een ding is zeker, er zal veel gebruik moeten worden gemaakt van multimedia. Het bestuur zoekt fondsen die dit project willen ondersteunen. De unieke geschiedenis van Aardenburg, de oudste stad van Zeeland, moet verteld worden.

Er is een verhaallijn geschreven als kapstok voor verdere uitwerking. Deze uitwerking laat nog even op zich wachten daar de tentoonstelling gebaseerd zal worden op het meest recente wetenschappelijk onderzoek van conservator Dante de Ruijscher. Naar verwachting rond Dante zijn onderzoek.

Voor fondsenwerving en is er een werkgroep gevormd bestaande uit bestuursleden Willem de Stigter, André Bauwens, Steve Martin en Jill Schelleman. Eind 2023 wordt er een selectie gemaakt van de fondsen die aangeschreven kunnen worden waarna in 2024 conceptaanvragen worden opgesteld in de verwachting in 2025 het project af te ronden. In de tussentijd worden verschillende ontwerp bureaus benaderd om de mogelijkheden voor het ontwerpen van de middeleeuwse tentoonstelling te bespreken.

20. Bezoekersaantallen

Het museum is laagdrempelig en streeft naar een bezoekersaantal van 7.000 per jaar. Bezoekers komen van overal, maar voornamelijk uit Nederland, Duitsland en België met name uit de aangrenzende provincies Oost- en West-Vlaanderen.

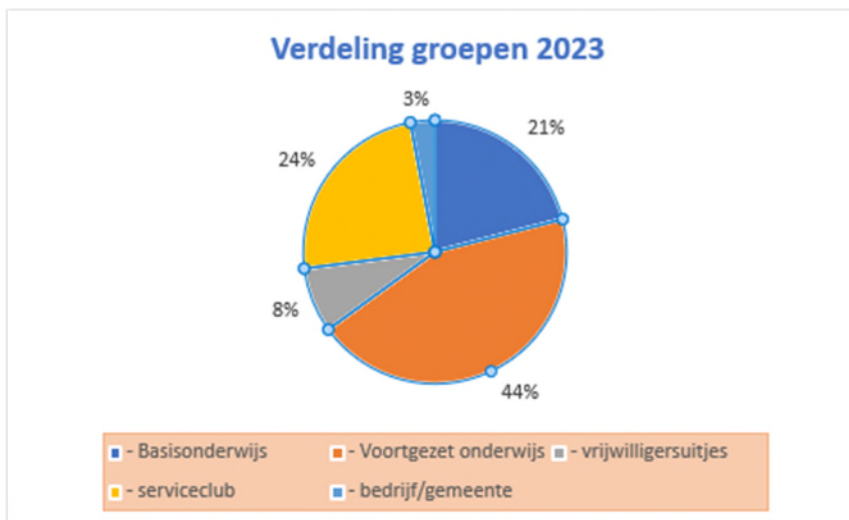
Onderstaand een overzicht van de bezoekersaantallen tussen 31 mei en 31 december 2023, uitgesplitst in verschillende categorieën.

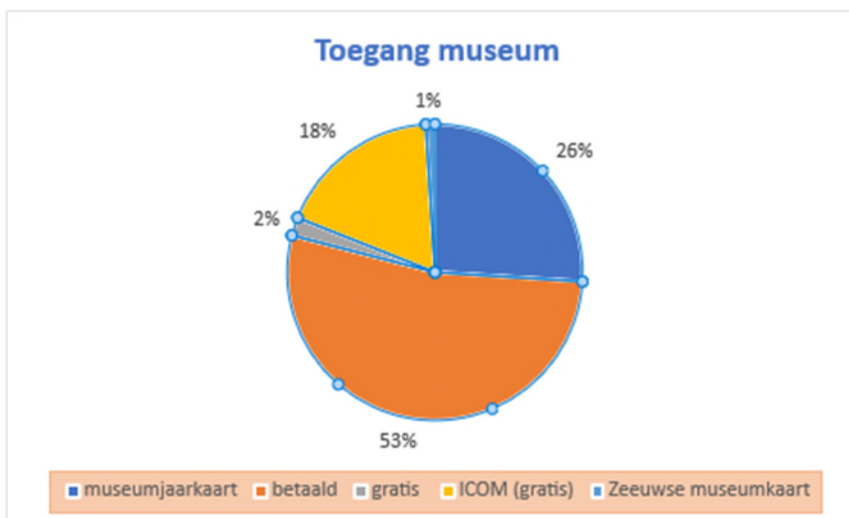
Figuur 1. Totaal bezoekersaantallen (2750 personen) van mei t/m december 2023

Figuur 2: Bezoekersaantallen per maand 2023.

Figuur 3: Bezoekers verdeling 2023.

Figuur 4: Verdeling groepen 2023.

Figuur 5: Entreegeld 2023

20.1 Museumjaarkaart

In de vier maanden dat het museum geopend is voor bezoekers, is gebleken dat ongeveer de helft van de bezoekers een museumjaarkaart heeft. Door onverwachtse omstandigheden tijdens het proces voor certificering kon het Cultuurforum zich niet aansluiten bij de Nederlandse Museumvereniging om de inkomsten van de museumjaarkaart te claimen. Er is besloten om de museumjaarkaarthouders gratis toegang te verlenen tot het museum. Dit betekent een financieel verlies voor de stichting.

21. Praktische zaken

Sinds begin van 2023 zijn er een aantal praktische zaken veranderd.

21.1 De museumwinkel

Voor de inrichting van de museumwinkel is een selectie gemaakt van bestaande leveranciers voor de levering van aan de tentoonstelling gerelateerde producten. Daarnaast wordt er samengewerkt met enkele lokale ondernemers voor het ontwikkelen en voor de verkoop van streekproducten, zoals bier, fruitsap, thee, zepen, wijn, cadeaupakketten en souvenirs.

21.2 Website en WooCommerce

In 2023 is er een start gemaakt met het uitbouwen van de mogelijkheden van de website. Zo is er een ticketsysteem op de website geïnstalleerd waar de bezoekers online een toegangsbewijs voor het museum kunnen kopen. Naar verwachting kan het ticketsysteem in 2024 in gebruik genomen worden.

Daarnaast beheert, bewerkt en onderhoud de museumdirecteur de website. Dit is niet alleen goedkoper maar ook een stuk efficiënter omdat derden niet meer ingeschakeld hoeven te worden. Enkele vrijwilligers hebben aangeboden om de museumdirecteur te ondersteunen met voorbereidende werkzaamheden zoals het schrijven van teksten.

21.2.1 Kunstenfestival en online ticketverkoop

Er zijn in 2023 naar mogelijkheden gekeken om de ticketverkoop van het Kunstenfestival in 2024 online via het ticketsysteem van het Cultuurforum te laten verlopen. Dit blijkt mogelijk

en wenselijk om de rijen aan de kassa, die ook in het museum gesitueerd is, te verminderen. Een eventuele combiticket in combinatie met een museumbezoek behoort ook tot de opties. Begin 2024 wordt meer duidelijkheid verwacht.

21.3 Marketing en communicatie

Aan het begin van 2023 is besloten om de digitale en offline marketing en communicatie zoveel mogelijk te laten verzorgen door de museumdirecteur. Dit houdt in content (video's, foto's, tekst etc.) maken voor Facebook, Instagram, website en nieuwsbrieven). Ook het ontwerpen van folders, banners, posters, flyers etc horen hierbij. Voorheen werden deze taken uitbesteed aan derden. Deze werkwijze is efficiënter, de lijntjes zijn korter, en resultaten zijn sneller zichtbaar.

21.3.1 Nieuwsbrieven

Wegens gebrek aan tijd en mankracht zijn er in 2023 geen nieuwsbrieven verstuurd. Het is belangrijk om dit soort taken met regelmaat en op professionele wijze uit te voeren

21.4 Samenwerking met Stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen

In 2023 heeft het Cultuurforum op het gebied van streekpromotie samengewerkt met de Stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen. Zij hebben:

- Content gemaakt voor op de sociale mediakanalen en website van de Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen. Deze berichten zijn ook gedeeld op de sociale mediakanalen van het Cultuurforum.
- Een culturele persreis georganiseerd, waar het Cultuurforum veel promotie van heeft mogen ontvangen. Artikelen in o.a. de VAB (online en offlinecommunicatie) en opname in een winactie. Met deze actie zijn 3.600.000 (1 op de 7) personen in Vlaanderen bereikt.
- Het Cultuurforum kwam op de Waalse televisie in het lifestyle programma 'Le 6-8'.
- Cursussen voor gastheren en -vrouwen van de Zwinstreek ontwikkeld.
- Het toeristisch informatiepunt ontwikkeld.
- Fiets- en wandelkaarten ontwikkeld voor het toeristisch informatiepunt.

22. Financiën

De gemeente Sluis heeft voor 2022 de subsidie vastgesteld op een bedrag van € 89.525,00 Het resultaat bedroeg - € 10.470,00. Dit negatieve resultaat is volledig toe te schrijven aan de afspraak gemaakt met de gemeente Sluis om de aangeschafte inventaris niet ten laste te brengen van het bouwbudget (voor rekening van de gemeente) maar voor rekening te laten aan de stichting. Argument voor deze afspraak is dat de stichting subsidie ontvangen heeft zonder dat het museum in 2022 is opengesteld geweest voor het publiek.

22.1 Risico's

Bij de subsidieaanvraag 2023 is met de verantwoordelijk wethouder gesproken over financiële risico's voor 2023. Deze risico's houden verband met gemiste inkomsten als gevolg van het moment van openstelling voor het publiek, de hoge inflatie en de verwachte salarisontwikkeling. Daarnaast mist Het Cultuurforum bezoekersinkomsten doordat de

certificering vanuit het Museumregister nog niet rond was. Het dreigende grote tekort is afgewend door een extra subsidie van € 10.000,00 van de gemeente Sluis.

22.2 Rekening 2023

In bijlage 2 is de balans 2023 opgenomen. Voor een volledige financiële verantwoording wordt verwezen naar de jaarrekening 2023.

Bijlage I Nevenfuncties bestuur

Andre Bauwens:	Bestuurslid Heemkundige Kring West-Zeeuws-Vlaanderen, Bestuurslid Stichting Pro-Artes
Alex Groosman:	Head of Facilities Management bij Provincie Zeeland, Voorzitter AWN Nederlandse Archeologievereniging afdeling Zeeland & West-Brabant
Wim Westpaal	Penningmeester van de stichting vrienden van het archeologisch museum
Dick de Pooter	Griffier bij de Protestantse Gemeente te Sint-Kruis en Aardenburg, Vicevoorzitter Stichting Bachcomité Aardenburg, Secretaris Vocaal Herenensemble Maatwerk, Aardenburg, Lid Raad van toezicht vertegenwoordiger van de kerken bij RTV Scheldemond
Marieke van Nieuwkoop	Leerkracht basisonderwijs, bestuurslid Bach Comité Aardenburg Vrijwilliger Arts, Books and Coffee te Aardenburg
Willem de Stigter	Voorzitter Stichting Aardenburg Kunstenfestival, bestuurslid Stichting Aardenburg Amuseert
Steve Martin	Eigenaar Management en consultancy services (MCS) BV Voorzitter van de stichting vrienden van het archeologisch museum
Dinique Bakkers	Voorzitter stadsraad Aardenburg, Koster Rooms Katholieke kerk Aardenburg
Angela Boeije	Directiesecretaresse Emergis, Raadslid CDA Sluis, Bestuurslid Heemkundige kring West-Zeeuws-Vlaanderen, Vrijwilliger RTV Scheldemond

Bijlage II Balans

Balans per 31 december 2023

	<u>31 december 2023</u>	<u>31 december 2022</u>
ACTIVA		
Vaste activa		
<i>Materiele vaste activa</i>		
Inventaris	8.758	11.545
Vlottende activa		
<i>Vorderingen</i>		
Belastingen en sociale premies verzekeringen	679	1.414
Overige vorderingen en overlopende activa	-	1.283
	<u>679</u>	<u>2.697</u>
<i>Liquide middelen</i>	5.090	1.876
	<u>14.527</u>	<u>16.118</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Bestemmingsreserve	8.551	19.022
Onverdeeld resultaat	<u>-2.175</u>	<u>-10.470</u>
	6.376	8.552
Kortlopende schulden		
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.971	3.227
Overige schulden en overlopende passiva	4.180	4.339
	<u>8.151</u>	<u>7.566</u>
	<u>14.527</u>	<u>16.118</u>